

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Sam&abeltje

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 24 juni 2019

Samenvatting

De inspectie heeft op 6 november 2018 een onderzoek uitgevoerd naar de voorschoolse educatie op kinderdagverblijf (de peutergroepen) Sam&abeltje. De reden voor dit onderzoek is dat de gemeente waarin de basisschool is gevestigd, meedoet aan een pilot. In deze pilot Herijken toezicht op voor- en vroegschoolse educatie (vve) en kinderopvang onderzoeken we onder andere of de gemeente en de kinderopvangorganisaties zicht hebben op de kwaliteit van de locaties en of zij zorgen voor verbetering van de kwaliteit. Met locaties bedoelen we kinderdagverblijven en de groepen 1 en 2 van basisscholen. Om een goed beeld te krijgen, hebben we op meerdere locaties in de gemeente Deventer een onderzoek uitgevoerd.

De peutergroepen zijn samen met basisschool Cees Wilkeshuis gevestigd in één gebouw in Deventer. De pedagogisch medewerkers van Sam&abeltje en de leraren van de groepen 1 en 2 van het team van basisschool Cees Wilkeshuis overleggen vaak met elkaar. De kinderopvang van Sam&abeltje bestaat uit twee peutergroepen: groep rood voor de tweejarige peuters en groep groen voor de driejarige peuters.

In dit rapport beschrijven we onze oordelen en onze conclusies over de volgende onderdelen:

- Alle onderdelen die we onderzochten, zijn van voldoende kwaliteit.
- In beide peutergroepen is een passend aanbod van leerdoelen en activiteiten. De thema's zijn herkenbaar. Er is een speciaal programma om woorden te leren.
- De pedagogisch medewerkers kijken regelmatig hoe de peuters zich ontwikkelen. Als het nodig is bespreken ze deze ontwikkeling met de ouders.
- De pedagogisch medewerkers kunnen wel meer gebruik maken van wat ze weten van de peuters. Met deze kennis kunnen ze het aanbod nog beter aanpassen aan wat (sommige) peuters nodig hebben.
- Er is een fijne, warme, rustige sfeer in de groepen. De pedagogisch medewerkers hebben veel persoonlijke aandacht voor peuters.
- Er kan op speelse wijze meer aandacht komen voor het leren van peuters bijvoorbeeld door meer (doelgerichte)gesprekjes te

Kinderopvangorganisatie:
Sam&abeltje (van Sam&ko)

LRK-nummer: 140963728

Totaal aantal doelgroepeuters: 15

voeren tijdens het spel en in de kring.

- Voor peuters die het nodig hebben, wordt in overleg met de ouders, extra hulp geregeld.
- De pedagogisch medewerkers van Sam&abeltje en de leraren van de groepen 1 en 2 hebben regelmatig overleg met elkaar, bijvoorbeeld om samen thema's te plannen. Ze overleggen ook over de peuters die naar groep 1 gaan: de 'warme overdracht'.
- De pedagogisch medewerkers zijn geschoold voor de taken die ze verrichten. Ze werken samen hard om hun taken zo goed mogelijk uit te voeren.
- De organisatie Sam&Ko heeft oog voor de kwaliteit van de voorschoolse educatie. Er zijn duidelijke afspraken, die zijn beschreven in onder andere het pedagogisch beleidsplan. Toch is het ook belangrijk dat deze locatie met deze twee peutergroepen van Sam&abeltje (mogelijk in overleg met de basisschool Cees Wilkes) eigen doelen stelt, die passen bij deze locatie.
- De aanpassingen in het gemeentelijk beleid hebben veel invloed gehad op de mogelijkheden die de kinderopvang ziet om de voorschoolse educatie te organiseren. Voor een soepele ontwikkeling van de peuters naar de kleutergroep, is het van belang om de samenwerking met de basisschool te versterken.

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties.

Zo ook op 6 november 2018 bij Sam&abeltje dat samen met basisschool Cees Wilkeshuis in hetzelfde gebouw is gehuisvest. De locatie heet ook wel Brede School De Zandweerd.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. In de tabel hieronder is te zien welke standaarden we hebben onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	
OP2 Zicht op ontwikkeling	
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	
OP4 (Extra) ondersteuning	
OP6 Samenwerking	
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	
KA2 Kwaliteitscultuur	
KA3 Verantwoording en dialoog	

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de peutergroepen, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met een aantal ouders, met de pedagogisch medewerkers die op de dag van het onderzoek beschikbaar waren en de clustermanager.

Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het

onderzoek besproken met de clustermanager en de divisie manager van de kinderopvangorganisatie. Bij dit gesprek waren de directie en de intern begeleider van basisschool Cees Wilkeshuis betrokken. Ook de bestuurder van de school (Stichting Openbaar Primair Onderwijs Deventer) was aanwezig.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staat de context beschreven en de conclusie op hoofdlijnen. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

.....

Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- Kan beter
  - Voldoende
  - Goed
- .....

2 . Context en conclusie van dit onderzoek

In dit hoofdstuk beschrijven we de context waarbinnen Sam&abletje werkt aan de voorschoolse educatie. Daarnaast geven we de belangrijkste conclusies weer.

Context

Algemeen

Sam&abletje maakt als kinderopvangorganisatie onderdeel uit van Brede School De Zandweerd in Deventer. Samen met een aantal partners, waaronder basisschool Cees Wilkeshuis die is gevestigd in hetzelfde gebouw, wil deze Brede School een veelzijdige voorziening zijn voor kinderen. De voorschoolse educatie van Sam&abletje (door ouders en de school ook wel 'peuterspelen' genoemd) neemt hier een belangrijke plaats in.

Twee groepen

Er zijn twee peutergroepen: een groep van tweejarige peuters (groep rood) en een groep driejarige peuters (groep groen- ouders spreken hier ook wel van een 3+groep). Tot 2016 participeerde deze locatie in een door de gemeente gefaciliteerde 3+groep waar peuters een intensief vve-aanbod kregen. In deze 3+groep werkten een leraar en een pedagogisch medewerker samen in een peutergroep aan een solide doorgaande lijn naar de basisschool. De samenwerking met de leraren van groep 1 en 2 was sterk. Deze 3+groep werd ook als effectief ervaren omdat de peuters probleemloos doorstroomden naar de kleutergroepen. Deze 3+groep is echter wegbezuinigd vanaf januari 2017. Dat heeft geleid tot vermindering van de ooit gerealiseerde kwaliteit, aldus verschillende betrokkenen met wie we spraken (de houder, de medewerkers en de ouders).

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft in oktober 2017 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonden.

Conclusie

Onze conclusie is dat er hard wordt gewerkt door de medewerkers van Sam&abletje om hun werkzaamheden zo goed mogelijk uit te voeren. Er is optimale pedagogische aandacht voor de peuters en er wordt met toewijding gewerkt. De ouders met wie we spraken, waren daar eensgezind positief over.

We zien ook dat er in een aantal onderdelen ontwikkeling nodig is om ervoor te zorgen dat de kwaliteit blijft of zich verder kan verbeteren. Dat geldt met name voor het educatief handelen, waar een sterkere gerichtheid in het handelen ten behoeve van de cognitieve

vaardigheden, met name de taalverwerving, mag worden ontwikkeld.

De medewerkers van de peutergroepen geven aan dat de verbondenheid met de vroegschool (basisschool) beduidend minder is dan voorheen het geval was. Als zij alles zouden doen wat nodig is om de verbinding en samenwerking met een vroegschool te versterken, zoals dat eerder hetgeval was, komen zij bovendien uren te kort.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op Sam&abeltje.

3.1. Ontwikkelingsprocessen in de voorschoolse educatie

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Pedagogisch-educatief handelen		•	
OP4 (Extra) ondersteuning		•	
OP6 Samenwerking		•	

Het vve-aanbod is in orde (OP1)

We waarderen het vve-aanbod als voldoende. De pedagogisch medewerksters van de peutergroepen van Sam&abeltje werken met een integraal vve-programma en een aanvullend aanbod voor woordenschatverwerving. Daarmee zorgen zij voor een volledig aanbod dat goede mogelijkheden biedt om de taal te leren. Daarnaast zagen we op de ochtend dat we in de peutergroepen waren, dat de peuters alle mogelijkheid hebben om in hoeken te spelen. Het thema van het programma (eten en drinken) is herkenbaar, er hangen woordkaarten en woordlabels in het lokaal.

De pedagogisch medewerkers hebben zicht op de ontwikkeling van de peuters (OP2)

Ook van deze standaard hebben we vastgesteld dat er voldoende kwaliteit is. De pedagogisch medewerkers hebben geleerd om een observatielijst te gebruiken waarmee zij de peuters steeds kunnen volgen in de groei en ontwikkeling. Bovendien kunnen ze daarmee zien of de ontwikkeling gaat zoals kan worden verwacht, of juist niet. Op regelmatige momenten zijn er overleggen waarin de pedagogisch medewerkers samen met de clustermanager bespreken hoe het gaat met de peuters. Zeker wanneer daarvoor reden is, spreken de pedagogisch medewerkers ook met de ouders hierover.

Zoals hierboven gesteld: de pedagogisch medewerkers hebben zicht op de ontwikkelingen van de peuters. Toch kunnen ze nog beter gebruik maken van wat ze hebben gezien *en* wat ze weten over de ontwikkelingen van de peuters. Vooral om in de planning van het vve-aanbod (individuele) aanpassingen te maken, die passen bij wat een

peuter nodig heeft, of bij wat meerdere peuters nodig hebben.

De pedagogisch medewerkers handelen pedagogisch sterk, het educatief handelen mag sterker (OP3)

Het pedagogisch-educatief handelen heeft voldoende kwaliteit. We hebben dat gezien in de peutergroepen, waar we samen met een observant van organisatie Sam & Ko, een deel van de ochtend observeerden hoe er werd gespeeld en gewerkt.

De pedagogisch medewerkers hadden tijdens de inloop persoonlijke aandacht voor de ouders en hun kinderen. Ze verwelkomden de peuters met een hand en begeleidden hen naar een spel, bijvoorbeeld als het afscheid nemen even moeilijk was. We zagen dat de peuters vertrouwd zijn met de regels en de rituelen (zoals tijdens het opruimen of het in de kring zitten). De pedagogisch medewerkers toonden zich geduldig in de omgang met de peuters, zij reguleerden de activiteiten spelenderwijs en ze zorgden voor duidelijkheid en rust. In alles was te zien dat ze sterk zijn in de pedagogische taken, die zijn gericht op het bieden van veiligheid, rust en duidelijkheid voor de peuters.

Het educatief handelen mag bewuster vorm krijgen. Dat kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld door in de gesprekjes in de kring, meer ruimte te geven om de peuters zelf te laten vertellen. Dat kan ook door goede en korte vragen te stellen, waardoor de peuter wordt uitgenodigd om te praten. Ook de dagritmekaarten nodigen uit tot vertellen aan elkaar of tot vragen stellen. Het is dan ook verstandig om deze kaarten een hele ochtend te laten hangen in het lokaal. De woorden die de kinderen aan het leren zijn, zijn op de woordkaarten te zien. Daar kan op speelse wijze vaker en ook incidenteel gebruik van worden gemaakt tijdens het spel of tijdens gesprekjes die de peuters voeren met de pedagogisch medewerker of met elkaar.

De (extra) ondersteuning voor de peuters is geregeld (OP4)

Voor peuters die dat nodig hebben, gebruiken de pedagogisch medewerkers en de clustermanager de mogelijkheden die er zijn. In de gesprekken die ze gezamenlijk voeren, gaan ze na of er bij de peuters zorgelijke ontwikkelingen zijn, waarover een gesprek met de ouders noodzakelijk is. Daarbij is het mogelijk dat de pedagogisch medewerkers of de clustermanager de ouders begeleiden naar externe ondersteuning of begeleiding voor hun kind.

Er zijn handelingsplannen gemaakt voor peuters voor wie extra aandacht nodig is. Tegelijk stelden we ook vast dat in het aanbod dat de pedagogisch medewerkers plannen, hierover weinig of niets is terug te vinden. Voor peuters die externe ondersteuning nodig hebben, bijvoorbeeld logopedie of fysiotherapie, is vaak ook op momenten overdag oefening nodig. Daarbij kunnen de pedagogisch medewerkers een ondersteunende rol spelen in hun dagelijkse omgang en in het spelen met de peuters.

Sam&abeltje werkt met diverse partners samen (OP6)

De samenwerking met andere partijen waar het gaat over voorschoolse educatie, is van voldoende kwaliteit. Het gaat hier om samenwerking met de basisschool (vroegschool), met ouders en met partners uit de sociaal-maatschappelijke keten.

De pedagogisch medewerkers van de peutergroepen van Sam&abeltje hebben met de basisschool uit hetzelfde gebouw (Cees Wilkeshuis) geregeld contact. Daarbij gaat het over inhoudelijke onderwerpen, zoals de themaplanning van het aanbod en gezamenlijke activiteiten.

Voor de ouders is er regelmatig gelegenheid om met de pedagogisch medewerkers over de ontwikkelingen van hun kind te spreken. Daarvoor organiseert Sam&abeltje vaste tijdstippen waarop de ouders worden uitgenodigd. De ouders met wie we spraken, gaven ons aan dat zij vooral de mogelijkheid ervaren om over hun kind te kunnen spreken tijdens de inloop en op andere willekeurige momenten, bijvoorbeeld tijdens het ophalen.

De pedagogisch medewerkers dragen een peuter 'warm' over naar groep 1 van de Cees Wilkeshuisschool of naar een andere basisschool in de omgeving. De mate waarin zij hier de ouders in betrekken, is echter divers, aldus de ouders met wie we spraken.

De samenwerking met externe partners uit sociaal-maatschappelijke organisaties is voor Sam&abeltje vanzelfsprekend. Regelmatig hebben de pedagogisch medewerkers contact met de het consultatiebureau (de jeugdverpleegkundige) of Sine Limite. Met hen bespreken zij de vragen of de zorgen die zij hebben over sommige peuters.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie

K

V

G

OR1 Ontwikkelingsresultaten

Ontwikkelingsresultaten (OR1)

We waarderen deze standaard als voldoende.

Kinderopvangorganisatie Sam&Ko participeert met haar peutergroepen in Brede School Zandweerd in het gemeentelijk vve-beleid. Daarom levert zij ook de ontwikkelingsresultaten aan, die met de peutergroepen zijn bereikt. De ontwikkelingsresultaten maken vervolgens deel uit van de monitor die de gemeente Deventer

realiseert. Deze monitor geeft informatie over de resultaten op gemeentelijk niveau, waarmee de gemeente haar beleid kan analyseren en evalueren.

Daarnaast gebruikt Sam&Ko de ontwikkelingsresultaten op locatieniveau om het vve-beleid te evalueren en bij te stellen als dat nodig is. We hebben daarvan overigens geen concrete voorbeelden gezien tijdens ons onderzoek.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

Er is in de organisatie zorg voor kwaliteit (KA1)

Deze standaard waarderen we als voldoende. Sam&Ko kent voor de gehele organisatie een systematiek voor de kwaliteitszorg, die bestaat uit diverse afspraken die betrekking hebben op een zorgvuldige en correcte uitvoering van de werkprocessen in de kinderopvang. Het betreft hier afspraken die gaan over onder andere: ouderbeleid, de planning van de toetsen, het mentorschap en andere relevante onderdelen van het werken met kinderen die een vve-toekenning hebben. Ook voor Sam&abeltje is dit geborgd. Het pedagogisch beleidsplan geeft duidelijkheid over de eigen doelen van de organisatie. Tijdens ons onderzoek hebben we de nieuwe versie gezien, waarin de organisatie ook de voorschoolse educatie beschrijft. Deze versie was tijdens het schrijven van deze rapportage nog niet openbaar.

Op locatieniveau (Sam&abeltje) verkrijgt de organisatie informatie over de kwaliteit van het werk, omdat in de werkoverleggen regelmatig evaluaties plaats vinden, ook op een aantal gebieden van de voorschoolse educatie. De organisatie signaleerde hierdoor bijvoorbeeld een verdichting van de problematiek in de peuterpopulatie.

Er was daarnaast op het moment van dit onderzoek binnen de organisatie een zelfevaluatie onderweg. Van Sam&abeltje zijn de resultaten van de jaarlijkse monitor beschikbaar en er is jaarlijks een ouderenquête waarmee de organisatie informatie verkrijgt over haar eigen gerealiseerde kwaliteit.

De zorg voor de kwaliteit van de voorschoolse educatie op het niveau van de Sam&abeltje kan binnen het systeem van de kwaliteitszorg nog sterker zichtbaar worden. Daarin kan de evaluatie van de eigen

doelen horen (uit het pedagogisch beleidsplan). Maar ook de eigen opdrachten of ambities in de voorschoolse educatie die bijvoorbeeld te maken hebben met het pedagogisch-educatief handelen, het zicht op de ontwikkeling van de kinderen of het aanbod (inclusief de speelomgeving) kunnen hierin een plaats krijgen. Daarmee kan de organisatie op locatieniveau vaststellen of zij de kwaliteit levert die zij voorstaat in de voorschoolse educatie, passend bij wat de peuters nodig hebben.

De pedagogisch medewerkers zijn betrokken bij hun werk (KA2)

We waarderen de kwaliteitscultuur binnen het team van Sam&abeltje als voldoende. De pedagogisch medewerkers zijn geschoold voor de taken die zij verrichten in de voorschoolse educatie. Er zijn daarnaast in de organisatie mogelijkheden voor verdere scholing indien dat gewenst is of noodzakelijk.

In de gesprekken die we voerden met de pedagogisch medewerkers, werd ons duidelijk dat het team eensgezind werkt aan de taken die zij hebben in de voorschoolse educatie. Ze zijn zich bewust van hun handelen in de groep en de effecten ervan. De ouders met wie we spraken op de dag van het onderzoek, gaven ons aan dat ze de waardering hebben voor de pedagogisch medewerkers en voor het werk dat zij verrichten.

De verantwoording en dialoog zijn in de organisatie in orde (KA3)

We waarderen deze standaard als voldoende. Houder Sam&Ko verantwoordt zich naar de gemeente met behulp van de resultaten van de peutertoetsen die zij jaarlijks afneemt. Ook andere kwantitatieve resultaten, zoals de toeleiding en de aantallen doelgroepeuters, geeft de organisatie door.

Daarnaast informeert Sam&abeltje ouders maandelijks in een nieuwsbrief over wat zich afspeelt in de peutergroepen. De organisatie voert een dialoog over haar taken en de uitvoering ervan met de ouders wanneer de regelmatige ouderenquête daartoe reden geeft. Samenwerkende basisscholen zijn voor de organisatie partners waarmee de dialoog wordt gevoerd. Met name betreft het hier basisschool Cees Wilkeshuis, waarmee Sam&abeltje in hetzelfde gebouw is gehuisvest. Deze dialoog kenmerkt zich wel als informeel. De andere basisschool in de wijk waar ook peuters naar doorstromen, is minder in beeld.

Tot slot geeft de website van de organisatie informatie over wat er gebeurt op het gebied van vve. Een verantwoording naar externen (bijvoorbeeld in een jaarverslag) over wat is bereikt in de processen of in de eigen doelen van de voorschoolse educatie, ontbreekt.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

Allereerst kunnen wij ons goed vinden in de observaties van de inspecteur dat er door het team van Sam&abeltje met veel toewijding wordt gewerkt en er optimale pedagogische aandacht is voor de peuters. Binnen Sam&abeltje besteden pedagogisch medewerkers veel aandacht aan het creëren van een fijne, warme omgeving voor de kinderen met een passend aanbod van activiteiten. En dit alles met aandacht en respect voor ieder kind. We zijn blij dat dit ook tijdens de inspectie goed zichtbaar is geweest. Uiteraard nemen wij de gedane aanbevelingen ter harte en zullen wij een en ander in de praktijk met elkaar verder vormgeven.